lijving nu geschiedt door de *wedergeboorte*. En waar de doop daarom het »bad der wedergeboorte en der vernieuwing des Heiligen Geestes« heet (Tit. 3 : 5), daar zou de doop niet aan onze kinderen bediend mogen worden, wanneer de belofte van den Heiligen Geest, die alleen ons wederbaren en vernieuwen kan, niet evenzoo aan hen als aan de volwassenen geschonken was.

Of de vervulling van deze belofte bij elk uitverkoren kind, — want daarvan is natuurlijk alleen hier sprake, — daarom reeds in de allervroegste jeugd, terstond na de geboorte, geschiedt en dus aan den doop voorafgaat, is een vraag, waarop onze Gereformeerde Kerken nooit een beslist antwoord hebben gegeven. Bij de eerste en tweede weldaad, die de Doop ons verzegelt, is dit wel zoo. De aanneming tot kinderen Gods is van eeuwigheid, rust in het raadsbesluit Gods en kan daarom bij den doop als reeds geschonken hun verzegeld worden. Evenzoo is het ook met de verlossing door Christus bloed, want Christus heeft zijn bloed op Golgotha niet alleen voor de volwassenen, maar ook voor de kinderkens vergoten, en ook dit offer van Golgotha gaat dus aan hun doop vooraf.

Maar bij de laatste weldaad: de wedergeboorte door den Heiligen Geest, waren onze Kerken altoos huiverig, hiervoor een bepaald tijdstip vast te stellen. In den Consensus van Zurich en in de Westminstersche Confessie wordt dan ook uitdrukkelijk gezegd, gelijk we aantoonden, dat de wedergeboorte geschieden kan vóór, onder of na den doop. De Heilige Geest baart ons weder, waar en wanneer Hij wil. En waar de Heilige Schrift ons desaangaande geen vasten regel geeft, daar hebben wij niet het recht een stellige uitspraak te doen. De zekerheid der belofte, die in den Doop ons verzegeld wordt, lijdt echter hier niet in het minst onder. Want voor elk uitverkoren kind vervult God de Heere zeker op zijn tijd de belofte, dat Hij het den Heiligen Geest schenken en door dien Geest wederbaren zal. En het is die belofte, die door den Doop aan onze kinderen bezegeld wordt.

Maar even beslist als onze Gereformeerde Kerken de vrijmacht Gods op dit punt hebben gehandhaafd, hebben ze ook beleden op grond van Gods Woord, dat deze wedergeboorte aan de kinderen des Verbonds reeds van moeders lijf af geschonken worden kan en ook, wanneer het God den Heere alzoo behaagt, geschonken wordt. Dat de wedergeboorte alleen kan gewerkt worden door het Woord Gods, zooals de Wederdoopers beweerden, waarom zij van een wedergeboorte bij kleine kinderen niets weten wilden, daar deze voor de prediking van het Woord nog niet vatbaar zijn, is daarom steeds zoo stellig en beslist mogelijk door onze Gereformeerde Kerken weersproken. Bij volwassenen moge het in den regel waar zijn, dat de wederbarende werking des Heiligen Geestes de prediking van het Woord vergezelt, maar dit geldt niet voor de kleine kinderen, die het Woord nog niet hooren kunnen. De Heilige Geest is nooit in dien zin aan het Woord gebonden, alsof Hij buiten het Woord om ons niet wederbaren kan. Het voorbeeld, dat hier beslist, en waarop onze Kerken dan ook steeds in haar strijd met de Wederdoopers gewezen hebben, is dat van Johannes den Dooper, die immers reeds van moeders lijf af met den Heiligen Geest vervuld is geweest.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen van den heer H. B. Meinsma te Paesens ƒ 1.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, *Voorzitter*.

Leestafel.

1. J. C. AALDERS. V. D. M. bij de Gereform. Kerk van BEETGUM. VERUITWENDIGEN ONZE KERKEN? — J. H. Kok — 1916 — Kampen.

Naar aanleiding van de brochures: IN HEILIGE ROEPING van Ds. J. C. SIKKEL en NA EER EN STAAT van PROF. DR. H. VISSCHER heeft Ds. AALDERS, de jongere broer van onzen Oud-Testamentikus AALDERS, gemeend bovenstaande vraag te moeten beantwoorden.

Dat antwoord heeft hij gegeven in een referaat gehouden op 'n samenkomst van »de Friesche Vereeniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken in Nederland«, op den 27sten September 1916 te Leeuwarden.

Op uitdrukkelijk verzoek dier Vereeniging is dit referaat thans uitgegeven, en 't ligt hier als brochure voor mij.

Dat Ds. AALDERS de vraag, die hij als titel nam voor deze brochure, meende te moeten beantwoorden, vond hierin zijn oorzaak, dat hem verzocht was op de Leeuwarder vergadering het onderwerp in te leiden: »Dienen er ook middelen aangewend, en welke tegen het veruitwendigingsproces, dat onze Kerken bedreigt?«

Op de vraag, of het gevaar van veruitwendiging ons kerkelijk leven bedreigt, meent Ds. AALDERS een bevestigend antwoord te moeten geven.

Tot de verschijnselen die op dit dreigend gevaar wijzen, rekent hij dan een viertal: verflauwing van liefde voor den strijd der beginselen, daling in ernst van den levenstoon, afname van het spreken over heilige dingen, schaarschte van personen voor het ambt.

Als oorzaken daarvan noemt hij tweeerlei. Ten eerste, dat door de toepassing van het gereformeerde beginsel der Gemeene Gratie, het Gereformeerde volk gaandeweg meer in aanraking is gekomen met de wereld en de cultuur, waaruit dan, met name voor het jongere geslacht, het gevaar van wereldgelijkvormigheid en wereldschgezindheid ontstond. Ten tweede, dat wel eens wat eenzijdig nadruk is gelegd op het objectief-verstandelijke in de Waarheid Gods en anderzijds op het Verbondmatig-uitwendige in het Kerkelijk leven.

En wat de middelen betreft, die tegen het dreigende gevaar der veruitwendiging moeten aangewend, verwijst hij naar bekeering, verootmoediging en gebed, doch verwerpt »alle buitengewone middelen, die op Methodistische zijpaden of in Pietistische wateren zouden voeren«. »In prediking, huisbezoek en catechetisch onderwijs moet op het dreigend gevaar gewezen en er tegen gewaarschuwd, waarbij vooral rekening is te houden met teeder-verbondmatige leiding van de enkele zielen en de Waarheid Gods naar eisch des tijds paedagogisch en psychologisch geschikt dient te worden toegepast op hart en leven«.

»De Friesche Vereeniging van Predikanten der Gereformeerde Kerken in Nederland« heeft aanspraak op dank, dat zij den referent verzocht heeft zijn referaat, op haar middag-samenkomst gehouden, uit te geven.

AALDERS heeft daarin werk geleverd dat, om zijn hoedanigheid, een langer bestaan dan van een halven dag verdient.

De methode om tot beantwoording zijner vraag te komen, dunkt ook mij zoo al niet de eenig wenschelijke, dan toch de voor hem eenig mogelijke.

Hoe wenschelijk het ook ware, nu, niet bij mannen als SIKKEL en anderen, die »de zuivere Gereformeerde belijdenis liefhebben en haar toepassing zoowel op kerkelijk gebied als op ieder levensterrein ernstig zoeken«, maar bij buitenstaanders „het tegenwoordig mode wordt over geestelijke ellende onzer kerken te klagen«, hoe wenschelijk het ook ware, in al onze plaatselijke kerken een onderzoek in te stellen, wás die weg om tot zijn doel te komen, voor den referent, om meer dan een reden ondoenlijk.

Wat hij echter wel kon en dan ook gedaan heeft, was eigen, zij het dan ook uiteraard beperkte, ervaring te verrijken met „enkele contemporaine uitingen van vertrouwde leidslieden onder ons, die zijn overtuiging rechtstreeks of zijdelings staven."

Daarbij komt, hetgeen trouwens niet anders te verwachten was, in dit referaat AALDERS' trouw aan het Calvinistisch beginsel, zijn hartelijke liefde voor onze Kerken en zijn frissche kijk zoo op het leven in het algemeen als in het bijzonder op het kerkelijk leven.

2. FILIPPUS-KALENDER met PREMIE voor 1917. — Firma E. P. D'Huy — Middelburg.

Met bijzonder genoegen heb ik kennis gemaakt met dezen Kalender van het GEREFORMEERD TRAKTAAT-GENOOTSCHAP „FILIPPUS". Het SCHILD geeft een fraaie teekening van „Luther op den rijksdag te Worms", met aan de beide kanten van het BLOK portretten van LUTHER en CALVIJN. Onder dat van LUTHER de tekst Gal. 3 : 11b. De rechtvaardige zal uit het geloof leven; onder dat van CALVIJN de tekst Rom. 11 : 36: Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen! Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid! Amen.

Twee, Luther en Calvijn typeerende Schriftwoorden.

Het Blok zelf met op het dekblad het LUTHER-LIED:

Een vaste burcht is onze God,
Een toevlucht voor de Zijnen! —

geeft voor elken dag van het jaar een blaadje met tekst en uitleg en treffende verhaaltjes en bijschriften op den achterkant. De uitleg is duidelijk en gaat gepaard met een hartelijk opbouwend woord.

Zooals reeds uit het Schild blijkt staat deze kalender in het teeken van het vierde eeuwfeest der Kerkhervorming. Den 31sten October van 1917 toch, zal het vierhonderd jaren geleden zijn, dat Maarten Luther 's middags te twaalf uur zijn vijf-en-negentig stellingen aansloeg aan de hoofddeur van de Slotkapel te WITTENBERG.

Wat nu de waarde van den FILLIPUS-KALENDER ditmaal verhoogt is de PREMIE, die er als uitgave van het Geref. Traktaatgenootschap »Filippus« aan is toegevoegd. Deze Premie is een boek van 173 bladzijden met als titel: »DE KERKHERVORMING gedenkschrift bij het vierde eeuwfeest." Voor dit Gedenkschrift werden door een vijftal Gereformeerde Theologen bijdragen geleverd.

PROF. DR. H. BAVINCK gaf een ALGEMEENE INLEIDING (p. 3—33); PROF. DR. H. H. KUYPER schrijft over LUTHER (p. 35—64); PROF. DR. H. BOUMAN over JOHANNES CALVIJN (p. 65—97); de bijdrage van Ds. LANDWEHR van ROTTERDAM gaat over: DE GESCHIEDENIS VAN DE LUTHERSCHE KERK EN VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN DE 16e, 17e EN 18e EEUW (p. 99—134), en die van Ds. RULLMANN over REFORMATIE IN DE NEGENTIENDE EEUW (p. 135—173).

Met deze vijf bijdragen vormt dit Gedenkschrift een, voor niet-theologen uitnemend hulpmiddel om het feit van 31 Oct. 1517 zoo op zichzelf als in zijn gevolgen te verstaan.

Onze christelijke onderwijzers vinden er alles in wat zij noodig hebben om met hun leerlingen straks dat feit te herdenken.

Voor predikanten is het een handig en, wijl met zaakkennis geschreven, betrouwbaar compendium om, zoo noodig, tegen 31 Oct. a.s., hun historiekennis weer op te frischen.

3. DE MACEDONIER. Zendingstijdschrift. Redactie: Ds. DUKSTRA, Ds. BAKKER en Ds. D. K. WIELENGA. Uitgave van de Firma Bouman en Venema. Groningen.

Het NOVEMBER Nr. opent met een in druk vastgelegde lezing: BEARBEIDING VAN HET GEHEELE TERREIN, door Ds. D. BAKKER van DJOKJAKARTA, gehouden op de Zendingsconferentie in Aug. l.l. te BANDOENG. Ds. D. K. WIELENGA te PAJETI behandelde er, voor Zendingsstudiekringen, onder den hoofdtitel: DE ZENDING VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN: SORHIA, en wel bepaaldelijk de HISTORIE. Ds. DUKSTRA geeft in zijn rubriek: „UIT MIJN CAMERA" als steeds zijn interessante opmerkingen naar aanleiding wat zich op zendingsgebied voordoet. G.

Uit de Pers.

In het *Kerkblad voor de Gereformeerde Kerken van Haarlem en Omstreken* schrijft Ds. Kok van Velzen het volgende over een „misstand", die in onze Kerken voorkomt:

De gemeente is vacant. 's Zaterdags komt een predikant om op beroep te preeken. De ontmoeting aan 't station is allerhartelijkst. 't Is of 't twee oude vrienden zijn, die elkander al jaren kennen.

„Wet ben je toch met sommige menschen gauw op je gemak," merkt Ds. op. 's Zondags is hij in spanning, maar 't loopt alles goed af. De beste preek van 't jaar is meegenomen, en wordt met vuur en krachtig stemgeluid voorgedragen. Dan in de konsistorie: „Wat hebt u hier een moole en gezellige kerk. En wat spreekt ze makkelijk. En wat zitten de menschen flink te luisteren. 't Is een genot om hier te spreken". Aan den kerkeraad is geen woord ontgaan. De gemeente is immers vacant.

Zeer vriendelijk is 't afscheid, en gezellig pratend gaat 't naar huis. 's Middags wandelen. „Wa een mooi dorp", roept Ds. uit, Elke dorpsbewoner krijgt een lief knikje, en een „goeien dag".

Ginds staat de pastorie.

„Dat mooie, groote huis? 't Is toch niet waar?"

Heusch, dominé.

„Kunnen we er niet eens even ingaan?"

Zeker, zeker.

„Dit zal wel de studeerkamer zijn! Wat een prachtige kamer! Wil je wel gelooven, dat je hier goede preeken *moet* maken? Als je hier eenmaal zit te werken, wil je niet meer weg! Nou, dat is een verschil met mijn studeerkamer!"

Ouderling luistert met dubbele ooren. De gemeente is immers vacant.

Den volgenden dag al vroeg naar 't station.

„Wat heb ik hier een heerlijken dag doorgebracht! Wat heb je toch een verschil in menschen! Soms kan je naar den Maandag verlangen. En hier: de dag is omgevlogen.

Bij mij in de gemeente zijn 't heel andere menschen.

Nu dag! Ook aan de andere broeders mijn hartelijke groeten".

Na twee dagen een brief van Ds. Nogmaals vriendelijk dank voor de allerhartelijkste ontvangst. Zelden zoo aangenaam ergens geweest. Niet gauw zal ik den Zondag vergeten, bij u doorgebracht.

De kerkeraad is zeer voldaan. „En hij komt ook *zeker*, als wij hem beroepen. Dat kon je wel aan hem merken".

't Beroep wordt uitgebracht en persoonlijk gaan twee broeders den beroepsbrief brengen. Dat is altijd veel aardiger!

We spreken van »een beroep uitlokken« en van »beroepsjagers«. Dergelijke dingen, we behoeven 't niet te verbloemen, gebeuren wel eens. Maar toen ik na mijn candidaats-examen gedurende twee jaar elken Zondag voor een andere gemeente optrad, bemerkte ik, dat dergelijke dingen maar al te vaak voorkwamen. Droevig vaak. »We dachten stellig, dat hij kwam. Hij had ons zooveel hoop gegeven enz.«, hoe vaak heb ik dat niet moeten hooren. Nu ligt hier voor een predikant een groote verleiding, en 'k wil allerminst uit de hoogte mijn strengste afkeuring over zulk een gedrag uitspreken. Maar met alle bescheidenheid zij 't toch gezegd: niet alle predikanten gaan hier vrij uit. 'k heb wel eens oudere collega's met verontwaardiging over dat jagen naar beroepen hooren spreken. En zoolang we nog telkens moeten spreken over 't „uitgelokt zijn" van een beroep, blijkt, dat dit euvel nog niet is weggenomen; en waarom zouden we alleen over onze zonden in deze *fluisteren*? Zoolang die zonden voortwoekeren, mogen ze, ons predikanten tot schaamte, ook wel eens openlijk genoemd worden. Nogmaals: een predikant, die een »beroepsjager« is, staat in dit opzicht schuldig voor God. Naar een beroep jagen is allerminst jagen naar het wit.

Gelukkig, gelukkig dat er ook *talrijke* predikanten zijn, die eerlijk en rondweg zeggen: beroep me maar niet, want ik zal toch hoogstwaarschijnlijk niet komen. *Dat* zijn predikanten naar mijn hart. Voor dezulken heb ik hooge achting, ook al zie 'k hun naam maar weinig in de rubriek »Kerknieuws«.

Maar nu wat aangaat 't beroepen uitlokken.

Aan wien de schuld?

Aan den predikant.

Aan hem alleen?

We gaan nu even een kijkje nemen in de gemeente, waar de beroepen Ds. staat. 't Beroep is thuisgebracht. Ernstig zal hij er over denken. Op den kerkeraad deelt hij 't mede en wordt hartelijk gelukgewenscht.

»Neen, dominé gaat toch niet weg? We kunnen hem hier nog niet missen«.

Ds. kijkt zeer ernstig, trekt de schouders op.

De gemeente is bang, dat ze haar predikant zal kwijt raken. De pastorie wordt bestormd. Reeds zijn bijna de drie weken vorloopen. Nog geen beslissing.

Daar is 't de laatste dag. Heel de gemeente in spanning..... Hij bedankt. De gemeente blij

De kerkeraad komt bijeen zonder den leeraar. Weet je wat we moesten doen? Hij heeft nu voor zoo'n mooi beroep bedankt, hij offert zooveel voor ons op. Nu moeten wij toonen dat we 't op prijs stellen: laten we nu zijn tractement met ƒ 200 verhoogen.

Ondertusschen trekken leden van de meisjesvereeniging de gemeente door. Flink wordt geteekend op de lijst voor 't cadeau.

Dit beroep heeft dus 't gevolg: een tractementsverhooging van ƒ 200 plus een moole schrijftafel.

* * *

Aan wien de schuld?

Aan den predikant.

Maar niet, heelemaal niet, aan de gemeente zelf? Gemeente, leid uw predikant niet in verzoeking! Waardoor een *groote* misstand zal weggenomen zijn?

Hierdoor, dat men niet 't tractement van een prediker gaat verhoogen, als hij voor een beroep bedankt heeft.

Hierdoor, dat men de grootte van 't tractement niet laat afhangen van 't aantal beroepen, dat de leeraar krijgt. Dat is mijns inziens een groote fout. In 't algemeen wil de waardeering, de liefde voor een predikant weleens op en neer gaan met 't aantal op hem uitgebrachte beroepen. Als hij veel beroepen ontvangt: we hebben toch een besten dominé, Ja, als zooveel gemeenten hem hebben willen, dan moet 't haast wel. Meermalen heb ik iemand hooren zeggen: „Ik mag 't wel, dat onze dominé veel beroepen krijgt. 't Is altijd een heele eer voor hem, en ook voor ons". O, wat een zelfzucht! Ginds komt de gemeente bijeen. Met gebed wordt aangevangen, gevraagd om de leiding des Heiligen Geestes. Menschen zitten er, die midden uit hun werk zijn geloopen. 't Geld toch immers zulk een belangrijke zaak! Met dankgebed wordt geeindigd: of God 't hart van den dienaar neige en hem tot ons overbrenge.

's Avonds buigen Godvreezende gemeenteleden de knieën, en smeeken in huiselijken kring nogmaals om de overkomst van den beroepen Herder en Leeraar.

Mag dat alles nu alleen maar als middel dienen, waardoor een predikant tot meerder eer en heerlijkheid komt? Als middel dienen, waardoor de ijdelheid van een gemeente gestreeld wordt? 't Uitbrengen van een beroep is toch niet een spelletje!

Wat ik dus zeggen wil: Gemeente, waardeer, heb uw predikant lief, als hij met heilige ernst zijn taak verricht, als hij de gemeente door zijn prediking sticht en bouwt, als hij door leer en voorbeeld alles doet wat een Herder en Leeraar betaamt. Kerkeraad, verhoog 't tractement *niet*, als de predikant voor een beroep bedankt heeft, verhoog 't zoo spoedig als ge kunt, indien 't noodig is.

Laat uw liefde, laat uw waardeering niet afhangen van 't aantal malen, dat de naam van uw predikant in de courant staat.

Leidt uw predikant niet in verzoeking.

Al is het beeld wellicht iets te fel belicht, toch is het goed, dat op zulke dingen gewezen wordt. Ook zulke „kleine vossen" dienen uit den wijngaard des Heeren verjaagd te worden.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons uit Giesendam:

Maandag hadden wij het voorrecht Prof. Grosheide te hooren die in het belang der Vrije Universiteit de noodzakelijkheid van het Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag aantoonde.

Jaren, jaren lang — het werd met een historisch overzicht aangetoond — was het Hooger onderwijs aan onze Universiteiten buiten onze beginselen ja daartegenin gegeven.

Thans staat de Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag in het midden der beweging, omdat zij recht laat wedervaren aan de belijdenis dat alles van en tot God is en moet zijn.

Krachtig werd daarom bepleit het goed recht om te rekenen op den steun en de liefde van allen, die de Gereformeerde beginselen belijden.

Het blijkt wel dat dit beroep niet te vergeefsch is.

Het aantal begunstigers, reeds belangrijk vermeerderd, neemt nog gaandeweg toe.

Ook heeft men hier een oog voor de noodzakelijkheid om jonge mannen financieel te steunen bij hunne studien.

Daarom wordt hier krachtig gewerkt voor het Studenten-Studiefonds. Alleen uit Ottoland werd bijeengebracht een som van ƒ 10,— contributie en ƒ 16,— giften voor dit fonds.

Moge dit goede voorbeeld navolging vinden. Het aantal oud-studenten van de Vrije Universiteit is wel zoo groot, dat het niet moeilijk zou wezen om alleen uit het Studenten-Studiefonds de kosten van het studiefonds der Vrije Universiteit te voldoen.

Buitenland.

Duitschland. De Gemeinschaften en de oorlog.

Bekend is het, dat vele belijders des Heeren in Duitschland, die in de landskerken geen bevrediging vinden van hunne godsdienstige behoeften, »Gemeinschaften«, opgericht hebben, zonder zich van de landskerk los te maken. De Voorzitter van het Duitsche Gemeenschapsverband schreef het volgende aan zijn leden:

»Dat er nood is, ontkent niemand. Onze dappere krijgslieden aan het front, ons volk, dat te huis bleef, is in gevaar. Onze vijanden hebben het plan, ons uit te hongeren, niet opgegeven. Zij zijn besloten ons te vernietigen.

En achter hen staat nog een erger, machtiger vijand.... »Groote macht en veel list is zijn gruwzaam wapentuig«. En aan zijn list is het toe te schrijven, dat een geest van moedeloosheid en onverschilligheid in ons volk zoekt in te dringen. Wie thans vrede zoekt tot elken prijs, is verblind en bedenkt niet, dat hij van den regen in den drop komt, als zijn wensch in vervulling gaat. Wij weten dat onze Heere Jezus Christus den Satan overwonnen heeft. Hij kan ook ons Duitsch vaderland redden. Hij alleen. Dat ons volk dat niet erkent, is zijn ongeluk. Christenen rekenen met God en met Jezus. De Heiland zegt: »Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij«. Zeker buigen wij diep onder onze en onzes volks schuld, maar dit zal ons niet verhinderen, dag en nacht God aan te roepen om kracht, moed en geduld, ten einde vol te houden tot een beslissende overwinning over al onze vijanden behaald is. Wij willen een muur rondom ons volk zijn.

Wij treuren om onze verloren zendingsvelden en kolonien. Zij branden op ons hart. En toch gelooven wij, dat God voor ons Duitschers nog een groote taak weggelegd heeft, en wij willen ons bereid houden, om die ter hand te nemen wanneer de tijd daarvoor gekomen is«.

Ten slotte staat er in dat stuk eene vermaning om te bidden voor de redding van Duitschland en zijne kolonien en verbonden volken; voor den Keizer en de verbonden vorsten, voor den rijkskanselier en de overheid in het vaderland en de ezette gebieden, voor leger en vloot, voor verbanning van den geest van leugen, van zelfzucht, van den Mammon, dien men in de vijanden veroordeelt, ook uit het eigen vaderland.

Het is duidelijk, dat de Gemeinschaften zich niet los gevoelen van het vaderland, maar dat zij in de vreeselijke tijden die Duitschland doorleeft, den nood van land en volk voor den troon der genade brengen.

Gemengd Nieuws.

Een afscheidsgroet van de Indische kerk aan de verdreven Duitsche zendelingen. In de *Indian Daily News* vindt men het volgende als afscheidsgroet aan de Duitsche zendelingen, die door de Engelsche regeering uit Indië verdreven werden..... »De Duitschers die op het oogenblik in Grand Hotel logeeren, zijn, wat het uiterlijk aangaat, een onbeduidende, hoogst ointeressante groep. Zij komen, naar wij meenen, uit Birma en eenige kennelijk uit de wildernis van dit land, waar zij zich gewend hebben in slaapbroeken en nachtjakken rond te loopen. Sommigen van hen behooren tot de klassen der zendelingen, er zijn een aantal vrouwen en kinderen bij, over het geheel een niet zeer aantrekkelijk gezelschap, maar met eenige goed uitriende exemplaren er onder.

Zij schijnen bijzonder punctueel bij de maaltijden aanwesig te zijn, kennelijk met het oog op de hongertijden die hun wachten, als zij door Holland naar Duitschland gereisd zijn, waar zij oorlogsbrood en aardappelen met worst, en van het laatste niet te veel, te verwachten hebben." Voorts worden deze zendelingen mannen genoemd die volgens hun inzicht »goed en rechtschapen" gearbeid hebben. Zij worden beklaagd wijl de meesten in hun vaderland geen betrekking zullen kunnen krijgen, omdat zij daarvoor te oud zijn. Maar daaraan is niets te doen, zij moeten met anderen lijden om de zonden van hun Keizer. En zoo gaat het stuk voort met het smaden van menschen die hunne zielen overgaven voor den arbeid, voor de komst van het Koninkrijk Gods, en die nu tot hunsmart moesten gewaar worden, dat zij uit het arbeidsveld dat hun zoo dierbaar was, verjaagd werden!

Duitschland van het zendingsveld uitgesloten? Van Engelsche zijde werd de gedachte uitgesproken om na de oorlog geen Duitsche zendelingen in Engelsche koloniën meer toe te laten, nu zij er eenmaal uit verdreven zijn. In het *Journal religieux*, orgaan van de vrije kerken in Fransch-Zwitserland, laat de predikant L. zich daarover volgenderwijze uit.... Ik ben naïef genoeg om te gelooven, dat God, ten minste voor een zekeren tijd, de medewerking van de een of andere natie tot verbreiding van zijn zaak in het heidensch land kan missen.

Daartoe bezit Hij ook de middelen! Wanneer Hij nu ook voor het oogenblik aan eene natie de eer ontneemt, den fakkel van het Evangelie aan de heidenen te brengen, dan is daarin niets dat ons kan verwonderen, wanneer het een volk geldt, dat de wereld in bloed en vuur gestompeld en alle menschelijke wetten met de voeten getreden heeft.

De Duitsche Christenen zullen daarin de onveranderlijke wet van de..... nationale saamhoorigheid bespeuren. Wie kan zich daarover verwonderen?

Wij kunnen het niet anders dan betreuren, dat zulk een geest zich ook bij belijders des Heeren openbaart. Gelukkig dat er ook Engelsche christenen gevonden worden, die het betreuren dat Duitsche zendelingen die zich geheel correct gedragen, uit de koloniën waarin zij met veel zegen arbeidden, met geweld verdreven zijn.

WIECKEL

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

Onze lezeres M. C. v. d. V. te A. schrijft:

„Zou U zoo vriendelijk willen zijn en de volgende vraag in de vragenbus beantwoorden.

Het verleden deelwoord van het werkwoord kunnen is dat: „gekund hadden" of „gekunnen hadden". Onlangs hoorde ik een spreker zeggen: „zij hadden zich wel willen verstoppen als zij het maar gekunnen hadden.

Dit klonk mij zeer leelijk.

Maar de spreker zei dat het goed was. Nu heb ik Van Dalen en De Vries en Te Winkel nagezien en die beiden spreken van „gekund hadden". Kan het nu toch ook nog anders?"

Deze schijnbaar zoo eenvoudige vraag houdt echter zoo veel in, dat er gemakkelijk met het antwoord een drie Herauten waren te vullen. Die zijn echter niet beschikbaar. Enkele opmerkingen kunnen hier plaats vinden.

Een zinsbouw als voorkomt in:

„Ik heb hem *zien komen*".

„Hij heeft het niet *kunnen schrijven*".

komen in enkele Noordsche talen o. a. in de onze voor, en zijn niet gemakkelijk te verklaren, althans niet voor jeugdigen.

Een aantal werkwoorden leent er zich toe om als hulpwoorden dienst te doen, bijv.:

Wij hebben hem zien vertrekken.

Hij heeft niet willen komen.

Zij hadden het niet mogen doen.

In deze drie zinnen zijn de woorden *zien*, *willen* en *mogen* hulpwoorden. Zulke hulpwoorden hebben niet alle vormen. Zoo bijv. doet de onbepaalde wijs ook dienst als verleden deelwoord.

Zoo zegt „men": Hij heeft *willen* „komen", maar zij hebben niet *gewild*.

Onze geachte lezeres ziet nu zelf wel, dat de vraag in deze afdeeling niet grondig kan behandeld worden. Daarom bepalen we ons tot den raad: houd u, wat de uitgangen betreft, aan het gebruik bij beschaafden dat ook de door u genoemde taalgeleerden volgen. Schrijf dus: *gekund*, *gemoeten hadden* enz. De vraag of het ook anders kan moeten we hier laten rusten.

Onze lezer P. heeft altijd gehoord, dat Noach drie zonen had, wier namen in volgorde zijn: Sem, Cham en Japhet. Zoo staat het ook in den Bijbel. Maar nu heeft P. gelezen dat de volgorde naar leeftijd moet wezen:

Japhet
Sem
Cham

Wat is nu juist vraagt hij, en waarom wordt in den Bijbel niet de gewone volgorde gegeven?

Naar wij meenen is dezelfde vraag reeds behandeld eenige jaren geleden. Doch de lezers wisselen, en daarom volge hier een kort antwoord:

In onzen Bijbel heeft het woord „kleinste" soms de beteekenis van „jongste". Zoo bijv. als Gideon zegt, dat hij de kleinste is in zijns vaders huis, dat beduidt de jongste. Evenzoo kan de „grootste" de „oudste" beteekenen.

Nu lezen we in Gen. 9 : 24:

En Noach ontwaakte van zijnen wijn. En hij merkte, wat zijn kleinste zoon hem gedaan had.

Uit va 22 blijkt wie de kleinste zoon was, nl. Cham.

Cham is dus de jongste zoon.

Voorts staat in Gen. 10 : 21:

Voorts zijn Sem (zonen) geboren; deze is ook de vader aller zonen van Heber; broeder van Japheth, den grootste.

Hieruit blijkt dus dat Japhet de oudste was.

Dat Mozes een andere volgorde koos dan die der jaren, is zeer begrijpelijk.

Uit Sem sproot het Joodsche volk, het volk des Heeren. Met volken uit Sem als de Arabieren en de inwoners van Mesopotamie had Israel veel omgang. Sem ging dus voorop.

Daarna kwamen Cham's nakomelingen als de Egyptenaren, Kanaanieten e. a. Ook met hen stonden de Israëlieten dikwijls in nauwe betrekking. Van zelf volgde dus Cham op Sem.

Met Japhat's nakomelingen, de volkeren van Europa zooals de Grieken, kreeg Israel eerst omgang in de tijden dicht voor Christus' geboorte. Japhet was den Joden nagenoeg vreemd. Vandaar wordt hij het laatst genoemd.

Onlangs las ik in een Zendingsblad voor de jeugd een vers dat ik niet goed begrijp. Het spreekt over de heidenen. Wilt u het verklaren? Het luidt zoo:

Zij meenen nog dat Brama
De wereld heeft gemaakt,
En denken, dat hun Siwa
Steeds van vermelzucht blaakt,
Of dat door Vishnoe's krachten
De wereld blijft bestaan,
Zoodat zij heil verwachten
Van hunner goden daan.

De drie namen in dit vers verplaatsen ons naar Voor-Indie of Hindostan, waar de goden Brama, Vishnoe en Siwa door millioenen worden aangebeden. Deze drie namen worden vaak genoemd Trimoerti of Drieeenheid. Zij gelijkt echter in het minst niet op de christelijke Drieeenheid, en bewijst alleen, dat ook in het Heidendom nog flauwe sporen van de waarheid zijn overgebleven.

Brama, de opperste, is de schepper van 't heelal. Vishnoe is de onderhouder, die wordt afgebeeld als staande op een slang die hij vertreedt, wat ook weer herinnert aan hetgeen de Schrift leert. Siwa is de verwoester of verderver.

Dit is wat het vers ons over de drie goden wil mededeelen.

BRIEFWISSELING.

K. te A. Zoo mogelijk komen uw vragen eerlang aan de beurt.

G. te D. Uw vragen ontvangen. In deze afdeeling zal het kwalijk gaan, wel elders.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie*).

Evangelisatie en Christelijke Volksbibliotheken.

Inzonderheid in Frieslands Zuid-Oosthoek heeft de jarenlange prediking van het modernisme groote godsdienstige en zedelijke verwoestingen aangericht. 't Ongeloof heeft er den bodem toebereid voor het socialisme, dat nergens zoo welig tiert als in deze streken, en het materialisme gaat er hand aan hand met den zinnendienst. De publieke ontheiliging van den Zondag zoowel in kleinere als in grootere dorpen is ergerlijk. De dag des Heeren is allerwegen de dag voor uitvoeringen, politieke demonstraties en feesten.

In deze streken is het werk der Evangelisatie meer dan ergens elders noodzakelijk. Welnu, daar wordt ook reeds sinds jaren Evangelisatiearbeid verricht namens de classis Heerenveen der Geref. kerken, welke hierin gesteund wordt door al Frieslands kerken en door vele christenen in ons gansche land. Er bevinden zich op ons Evangelisatieterrein vijf kerken, die gesubsidieerd worden voor den dienst des